

Věc: Likvidace nebezpečných látek podle zákona 185/2001 Sb. o nakládání s odpady

V souvislosti se stěhováním laboratoří v rámci rekonstrukcí a dostavby areálu může dojít k identifikaci chemických a biologických látek a vzorků dále nepoužitelných pro vědeckou činnost. Při likvidaci těchto látek je nutno splnit podmínky dané zákonem 185/2001 Sb. o odpadech a ustanoveními Evropské dohody o přepravě nebezpečných látek (ADR), zveřejněné ve sbírce mezinárodních smluv č. 13/2009 Sb., včetně způsobu jejich přípravy k přepravě. V opačném případě se ústav vystavuje nebezpečí uložení pokuty do 50 milionů korun podle zákona o odpadech, do 30 milionů korun podle ADR a dále nese zodpovědnost za veškeré škody, ke kterým by došlo např. při dopravní nehodě v důsledku nesprávného balení přepravovaných látek.

V souvislosti s tím

Jednotlivým vedoucím týmů

ukládám

dodržovat při likvidaci všech odpadů s výjimkou odpadů komunálních (např. sklo, plasty, směsný komunální odpad) následující postup:

Likvidace odpadů, zvláště odpadů nebezpečných, se provádí po dohodě s osobou pověřenou nakládáním s odpady a podle jejích pokynů. Tato osoba je pověřena dohledem nad tím, aby při likvidaci byly dodrženy postupy stanovené příslušnými předpisy. Je povinna podávat informace o tom, jak mají být chemikálie před zabalením k přepravě roztríděny, tj. které je možno balit společně a které nikoli, jaký je povolený druh obalu, jak má být obal označen apod. U této osoby je též možno vypůjčit si literaturu obsahující informace o možnosti převedení nebezpečných látek na látky bez nebezpečných vlastností chemickou cestou. V době vstupu tohoto příkazu v platnost je osobou pověřenou nakládáním s odpady p. Petr Šimek, CSc, linka 113, mobil 731 447 856, e-mail simek@uochb.cas.cz.

V případě likvidace chemikálií nebo odpadů, které je obsahují, se současně s požadavkem na likvidaci zpravidla dodává seznam chemikálií v elektronické podobě, v EXCELU, v následujícím uspořádání (pojmy uvedené v tabulce jsou vysvětleny v dalším textu):

Označení a umístění shromažďovacího prostředku:						
Kontaktní osoba:						
Osoba zodpovídající za správné vyplnění seznamu a za obsah shromažďovacího prostředku:						
Název	Množství	Symboły neb.	R-věty	UN číslo	Tř. neb.	Obal. sk.
Dusičnan draselný		O	8	1486	5.1	1
Manganistan draselný		O, X _n , N	8-22-50/53	1490	5.1	2

Poznámka: v tabulce jsou uvedeny příklady vyplnění pro dusičnan draselný a manganistan draselný; údaje byly získány z katalogu FLUKA.

1. sloupec: název
2. sloupec: přibližné množství
3. sloupec: symboly nebezpečnosti (E, F, F+, T, T+, Xi, Xn, N, O, C a jejich kombinace). Význam těchto symbolů je možno nalézt v příkazu ředitele 12/2005.
4. sloupec: R-věty (význam R-vět je možno nalézt v příkazu ředitele 12/2005).
5. sloupec: UN číslo (čtyřmístné číslo uvedené písmeny UN)
6. sloupec: třída nebezpečnosti (arabská číslice od 1 do 9 umístěná za UN číslem, může být i v desetinném tvaru. V některých případech je za ní v závorce uvedeno číslo vedlejšího nebezpečí).
7. sloupec: obalová skupina (číslice od 1 do 3 - někdy je použito římských číslic - , následuje za označením třídy nebezpečnosti. V některých případech jsou před číslicí písmena PG nebo OS. Údaje pro vyplnění sloupců 5 – 7 tedy v katalogu mohou vypadat takto: UN 1992, 3(6.1), PG 1, nebo UN 1992, 3(6.1), I). V případě, že látka není omezena ve způsobu přepravy se sloupce 5 – 7 nevyplňují.

Výše uvedené údaje je možno nalézt ve většině katalogů, na stránkách firmy SIGMA ALDRICH a v každém bezpečnostním listu. Písmenné symboly nebezpečnosti jsou někdy (např. v katalogu FLUKA) nahrazeny symboly obrazovými. Převod mezi těmito symboly je možno nalézt v příkazu ředitele 12/2005. V případě, že látka nemá žádné nebezpečné vlastnosti, se sloupce 3 – 7 nevyplňují. (Poznámka: doporučuje se kontaktovat osobu pověřenou nakládáním s odpady hned po vyplnění sloupců 1 a 2 – v mnoha případech půjde o chemikálie likvidované natolik běžně, že další sloupce nebude potřeba vyplňovat).

Shromažďovací prostředek (jedná se o termín používaný Zákonem o odpadech pro jakoukoli nádobu či jiné zařízení určené ke krátkodobému shromažďování odpadů před likvidací), tj. přepravní krabice, skříň apod., ve kterém jsou chemikálie umístěny, musí být označen tak, aby ho šlo snadno a jednoznačně identifikovat (např. skupina X, krabice 1 apod.). Toto značení musí být uvedeno v seznamu. Dále

zde musí být uvedeno jméno osoby, kterou je možno kontaktovat pro udělení dalších pokynů ohledně likvidace a jméno osoby, zodpovědné za správné vyplnění seznamu a za to, že ve shromažďovacím prostředku nejsou umístěny látky, které v něm vzhledem ke své nebezpečnosti být umístěny nesmí. Jedná se např. o látky explozivní (peroxydy), látky které se při normální teplotě mohou nebezpečně rozkládat, látky u kterých při porušení obalu může dojít k samovznícení (sodík, hydridy) apod. U těchto látek musí být způsob likvidace vyřešen individuálně. Do shromažďovacích prostředků se nesmí ukládat ani nádoby s neznámým obsahem (k takovéto skutečnosti by v podstatě vůbec nemělo dojít; všechna balení chemikálií musí být označena tak, aby bylo možno kdykoli identifikovat jejich obsah) – obsah těchto nádob je zapotřebí nejprve identifikovat (identifikaci lze nahradit komerčním stanovením nebezpečných vlastností, je však nutno počítat s částkou, která bude značně převyšovat 100 tis. Kč za balení). Důrazně varuji před pokusy vyřešit problém tím způsobem, že nádoba s neznámou látkou bude označena libovolným názvem. Při likvidaci takovéto chemikálie může dojít ke hmotným škodám nebo i k těžké újmě na zdraví jak na ústavu, tak ve firmě, která se bude likvidací zabývat, a viník za to ponese veškerou zodpovědnost nejen pracovně-právní, ale i trestní.

Do shromažďovacího prostředku se seznam chemikálií, které v něm jsou umístěny, vkládá v tištěné podobě, podepsaný osobou, která odpovídá za správnost vyplnění seznamu a za to, že v něm nejsou umístěny látky schopné způsobit havárii.

Doporučuje se zabezpečit shromažďovací prostředek před možností jeho zneužití k odložení chemikálií z jiných skupin. Pokud se tak stane, a není nalezen viník, zodpovídá za likvidaci takovéto chemikálie skupina užívající shromažďovací prostředek nebo prostor, ve kterém bude chemikálie nalezena.

Je přísně zakázáno zbavovat se chemikálií způsobem, který neumožňuje zjistit jejich původního vlastníka, tj. například jejich odložením do shromažďovacího prostředku jiné skupiny, odložením na chodbě, na dvoře, na ploše určené pro shromažďování odpadních rozpouštědel apod. Takovéto jednání bude považováno za hrubé porušení pracovní kázně se všemi důsledky podle Zákoníku práce.

Veškeré odpadní chemikálie zůstávají ve vlastnictví původního vlastníka až do okamžiku jejich předání firmě oprávněné k jejich likvidaci. Do tohoto okamžiku je původní vlastník zodpovědný za jejich bezpečné uložení a je povinen spolupracovat na přípravě jejich likvidace. V případě problémů s likvidací některých látek je jejich vlastník povinen je přebrat zpět do úschovy do doby, než budou tyto problémy vyřešeny.

Každý vedoucí týmu je osobně odpovědný za dodržení tímto příkazem stanoveného postupu a dodržováním obecně platných předpisů při nakládání s chemickými a biologickými látkami.

Praha, 14. června 2010

RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc.
ředitel